

09

ZDRAVSTVO I SOCIJALA

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom

Oblast	Zdravstvo i socijala
Status	Prijedlog, prije skupštinske procedure
Lista	Željko Komšić – Za građansku državu – DF/GS
Izbori	Opći izbori 04.10.2026. · izborna jedinica 201

Predlaagači

- 22 Ibrahim Veladžić
- 14 Amir Tahić

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
UNSKO-SANSKI KANTON

SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

Na osnovu člana 11. tačka n) Ustava Unsko-sanskog kantona – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 1/04 i 11/04), Skupština Unsko-sanskog kantona, na sjednici održanoj _____ 2026. godine, donosi

Z A K O N

**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI CIVILNIH
ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICE SA DJECOM**

Član 1.

U Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 9/26 – prečišćeni tekst i 13/26) poslije člana 4. dodaju se novi članovi 4a. i 4b. koji glase:

„Član 4a.

(Sadržaj prava na kućnu njegu i pomoć u kući)

- (1) Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući iz člana 4. tačka 5. i člana 33. ovog zakona obuhvata organizirano pružanje usluga u domu korisnika: pomoć u održavanju lične higijene, pripremi ili nabavci obroka, održavanju stambenog prostora u kojem korisnik živi, nabavci osnovnih životnih namirnica i lijekova po receptu, te pratnji do zdravstvene ili druge javne ustanove kada je to neophodno.
- (2) Pravo ostvaruje osoba koja zbog invaliditeta, bolesti ili starosti nije u stanju da te potrebe zadovolji sama niti uz pomoć članova domaćinstva koji s njom žive, a kojoj bi odlazak u ustanovu ili ponovljeni dolazak na šalter predstavljao nerazuman napor ili rizik.
- (3) Opseg, učestalost i trajanje usluge utvrđuje centar za socijalni rad rješenjem, na osnovu stručne procjene potreba, u okviru raspoloživih i ugovorenih kapaciteta. Ako kapacitet nije dovoljan, centar unosi zahtjev u listu čekanja s datumom prijema i obavještava podnosioca pismeno. Šutnja nije odbijanje.
- (4) Uslugu pruža centar neposredno ili preko ugovorenog pružaoca. Ugovoreni pružalac može biti ustanova socijalne zaštite, udruženje ili drugo pravno lice koje ispunjava uvjete koje propiše ministar. Ugovor se zaključuje u skladu s propisima o javnim nabavkama kada je to obavezno, samo do visine stavke u budžetu.
- (5) Korisniku koji zbog invaliditeta, bolesti ili starosti ne može doći u prostorije centra, centar omogućava prijem zahtjeva, uvid u predmet i stručni razgovor u domu korisnika ili na drugom dostupnom mjestu, u roku od 15 dana od prijave potrebe. O obilasku se sastavlja bilješka s datumom i imenom radnika, bez unošenja zdravstvenih detalja u javnu evidenciju.
- (6) Ovo pravo ne zamjenjuje zdravstvenu njegu iz sistema zdravstvene zaštite. Ne zamjenjuje novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica po federalnom ili ovom zakonu. Ako korisnik istu životnu potrebu već pokriva po drugom osnovu, centar to uzima u obzir pri određivanju opsega usluge, a ne oduzima stečeno novčano davanje.

(7) Ugovoreni pružalac ne može biti privredno društvo ili udruženje u kojem odgovorno lice centra, član upravnog odbora ili s njima povezano lice iz stava o sukobu interesa ima udio ili rukovodeću funkciju.“

„Član 4b.

(Zabrana dvostrukog davanja i nefinansiranog prava)

(1) Kanton ne utvrđuje novo novčano davanje niti širi postojeće davanje ako to pravo već pripada korisniku po federalnom zakonu za isti osnov i isti period, osim ako federalni propis izričito dopušta kantonalni dodatak.

(2) Novo ili prošireno kantonalno novčano pravo može se uvesti samo zakonom ili odlukom Skupštine Kantona uz prethodno iskazana sredstva u Budžetu Kantona za godinu primjene.

(3) Ako se federalnim propisom naknadno uredi isto pravo, kantonalno davanje usklađuje se u roku od 90 dana, kako ne bi došlo do dvostrukog ostvarivanja niti do nefinansirane obaveze.

(4) Usklađivanje iz stava (3) ovog člana ne smije retroaktivno umanjiti već isplaćeni iznos.“

Član 2.

Poslije člana 110. dodaju se novi članovi 110a. do 110f. koji glase:

„Član 110a.

(Jedinstveni zahtjev)

(1) Korisnik koji istovremeno ostvaruje ili potražuje više prava po ovom zakonu podnosi jedan zahtjev, na jedinstvenom obrascu.

(2) Jedinstveni obrazac sadrži podatke o podnosiocu, članovima domaćinstva, pravima koja se potražuju i izjavu o tačnosti podataka. Uz obrazac se prilažu samo dokazi koje centar ne može pribaviti po službenoj dužnosti.

(3) Ako se u toku postupka pokaže potreba za još jednim pravom iz ovog zakona, centar to pravo razmatra u istom predmetu, bez novog pokretanja postupka, osim ako priroda prava zahtijeva posebno rješenje.

(4) Centar izdaje podnosiocu potvrdu o prijemu s brojem predmeta, datumom prijema, popisom prava koja se razmatraju i imenom vodećeg stručnog radnika.

(5) Na postupak se, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, primjenjuje zakon kojim se u Federaciji Bosne i Hercegovine uređuje upravni postupak.“

„Član 110b.

(Pribavljanje dokaza po službenoj dužnosti)

(1) Centar po službenoj dužnosti pribavlja podatke i dokaze koji se vode u javnim evidencijama organa uprave, zavoda, katastra, poreske uprave, zavoda zdravstvenog osiguranja, zavoda za zapošljavanje i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, ako su ti podaci potrebni za rješavanje i ako se smiju razmijeniti po propisima o zaštiti ličnih podataka.

(2) Organ ili nosilac evidencije dužan je dostaviti tražene podatke u roku od osam dana od urednog zahtjeva centra. Zahtjev sadrži pravni osnov, vrstu podatka i svrhu.

(3) Podnosiocu se ne smije naložiti da pribavi izvod, uvjerenje ili drugi službeni akt koji centar može pribaviti iz stava (1) ovog člana.

(4) Ako organ ne dostavi podatak u roku, centar nastavlja postupak na osnovu raspoloživih dokaza, ne odbija zahtjev samo zbog šutnje organa i o tome obavještava nadležno ministarstvo.“

„Član 110c.
(Evidencija predmeta)

- (1) Svaki predmet ima jedinstveni broj od prijema do izvršenja rješenja, odnosno do obustave.
- (2) U evidenciji predmeta vodi se: datum prijema, prava koja se razmatraju, faza postupka, datum zatraženih i primljenih službenih dokaza, datum rješenja, datum i iznos isplate, te, ako rok kasni, razlog i odgovorno lice.
- (3) Korisnik ima pravo uvida u status vlastitog predmeta, bez naknade, u roku od tri dana od zahtjeva, u prostorijama centra ili, u slučaju iz člana 4a. stav (5) ovog zakona, na drugi dostupan način.
- (4) Ministarstvo vodi zbirnu evidenciju predmeta centara. Lični podaci korisnika se ne objavljuju.“

„Član 110d.
(Zaštita podataka)

- (1) Podaci prikupljeni u postupku koriste se samo za ostvarivanje prava po ovom i federalnom zakonu i za zakonom predviđen nadzor.
- (2) Posebno osjetljivi podaci o zdravstvenom stanju, invaliditetu, porodičnom nasilju i prihodima čuvaju se s ograničenim pravom pristupa. Uvid imaju samo stručni radnici predmeta i lica ovlaštena za nadzor.
- (3) Javne objave, izvještaji i statistike sadrže samo zbirne i anonimizirane podatke.
- (4) Na obradu se primjenjuje zakon kojim se uređuje zaštita ličnih podataka.“

„Član 110e.
(Jedan dopis o nedostacima)

- (1) Ako je zahtjev nepotpun u dijelu koji podnosilac mora sam dopuniti, centar u roku od osam dana jednim dopisom navede sve nedostatke koje tada može utvrditi, rok za dopunu i ime stručnog radnika.
- (2) Naknadno se ne smije tražiti dokaz koji je mogao biti naveden u prvom dopisu, osim ako je potreba nastala zbog dopune koju je podnosilac naknadno dao ili zbog činjenice koju centar nije mogao znati.
- (3) Dok zahtjev nije uredan u dijelu koji zavisi od podnosioca, rok za rješavanje ne teče.
- (4) Rješenje sadrži pouku o pravnom lijeku.“

„Član 110f.
(Povezivanje davanja i usluge)

Pri rješavanju o novčanom davanju centar istovremeno procjenjuje da li korisniku, pored novca, treba usluga podrške iz člana 4. i člana 4a. ovog zakona. Ako treba, u istom ili povezanom rješenju određuje se i ta usluga, u okviru raspoloživih kapaciteta, ili se korisnik upućuje na ugovorenog pružaoca, ili se unosi u listu čekanja iz člana 4a. stav (3).“

Član 3.

Poslije člana 119. dodaju se novi članovi 119a., 119b. i 119c. koji glase:

„Član 119a.
(Kalendar isplate)

- (1) Za kantonalna novčana davanja po ovom zakonu ministar, uz saglasnost ministra finansija, do 15. decembra tekuće godine objavljuje kalendar isplata za narednu godinu.
- (2) Kalendar određuje, za svako davanje, najkasniji datum isplate za svaki mjesec, način isplate i organ koji vrši nalog za prenos.
- (3) Kalendar se objavljuje u „Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona“ i na internetskim stranicama Ministarstva i centara za socijalni rad.
- (4) Isplata se vrši na račun korisnika. Drugim zakonom dopuštenim načinom isplaćuje se samo ako korisnik nema račun ili je to nužno radi zaštite korisnika, uz zabilješku u predmetu.“

„Član 119b.

(Kašnjenje isplate)

- (1) Ako kantonalno davanje nije isplaćeno do datuma iz kalendara, a pravo je pravosnažno utvrđeno i sredstva su doznačena, sljedećeg radnog dana u evidenciju se unosi razlog kašnjenja i odgovorno lice.
- (2) Korisnik se o kašnjenju obavještava u roku od tri dana, uz navođenje očekivanog datuma isplate.
- (3) Neopravdano kašnjenje isplate kantonalnog davanja duže od 15 dana od datuma iz kalendara predstavlja povredu službene dužnosti odgovornog lica, neovisno o prekršajnoj i drugoj odgovornosti.
- (4) Kašnjenje nije neopravdano ako sredstva nisu doznačena iz budžeta, ako je račun korisnika neispravan, ako se vodi postupak obustave ili povrata po članu 118. ovog zakona, ili ako je isplata obustavljena na osnovu rješenja.
- (5) Ovaj član ne stvara kamatu na davanje, osim ako poseban propis drugačije odredi. Ne dira pravo korisnika da potražuje isplatu po općim pravilima.“

„Član 119c.

(Ugovaranje usluge pomoći u kući)

- (1) Dodatne usluge iz člana 4a. ovog zakona, koje centar ne može neposredno pružiti, ugovara Kanton, odnosno centar uz saglasnost Ministarstva, s pružaocem koji ispunjava propisane uvjete.
- (2) Ugovor sadrži vrstu usluge, broj korisnika, cijenu, način izvještavanja, nadzor i razlog raskida.
- (3) Ugovor se smije zaključiti samo do visine sredstava predviđenih budžetom za tu namjenu.
- (4) Jedinica lokalne samouprave, kao osnivač centra, dužna je omogućiti centru prijem u domu iz člana 4a. stav (5), u okviru svojih osnivačkih obaveza.“

Član 4.

Poslije člana 127. dodaje se novi član 127a. koji glasi:

„Član 127a.

(Prekršaji u postupku i isplati)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se centar za socijalni rad ako:
 - a) od podnosioca zahtijeva dokaz koji je bio dužan pribaviti po članu 110b. ovog zakona;
 - b) ne vodi evidenciju predmeta u skladu s članom 110c. ovog zakona;

c) ne omogući prijem ili uvid korisniku iz člana 4a. stav (5) ovog zakona;

d) ne unese razlog i odgovorno lice za kašnjenje isplate iz člana 119b. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice novčanom kaznom od 200,00 KM do 1.000,00 KM.

(3) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se organ, odnosno nosilac evidencije koji u roku iz člana 110b. stav (2) ovog zakona, bez opravdanog razloga, ne dostavi podatak koji je dužan dostaviti.

(4) Novčana kazna izrečena fizičkom ili odgovornom licu ne smije se platiti iz javnih sredstava.

(5) Na prekršaje se primjenjuje zakon kojim se u Federaciji Bosne i Hercegovine uređuju prekršaji.“

Član 5.

(Prijelazne obaveze)

(1) Ministar u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi:

a) jedinstveni obrazac zahtjeva;

b) pravilnik o sadržaju evidencije predmeta;

c) pravilnik o uvjetima za pružaoce pomoći u kući i sadržaju ugovora;

d) prvi kalendar isplata kantonalnih davanja, koji se primjenjuje od prvog dana četvrtog mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Centri za socijalni rad u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona usklađuju obrasce, evidenciju predmeta i način prijema zahtjeva s ovim zakonom.

(3) Dodatne ugovorene usluge iz člana 119c. osnovnog teksta počinju se pružati u roku od šest do dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, prema raspoloživim sredstvima i broju stručnih radnika.

(4) Ministarstvo u roku od dvanaest mjeseci dostavlja Skupštini Kantona izvještaj o broju predmeta riješenih po jedinstvenom zahtjevu, poštovanju kalendara isplata, broju korisnika pomoći u kući i broju predmeta na listi čeka.

(5) Postupci pokrenuti prije početka primjene članova 110a. do 110f. završavaju se po pravilima koja su važila u času podnošenja zahtjeva, osim ako je za podnosioca povoljnije da se primijeni ovaj zakon.

Član 6.

(Stečena prava)

Ovaj zakon ne ukida i ne smanjuje prava koja su korisnici već stekli po osnovnom tekstu, federalnom zakonu ili rješenju koje je postalo izvršno. Član 4b. ne dira isplaćene iznose.

Član 7.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona“.

Broj: _____
_____ 2026. godine
Bihać

Predsjedavajući
Skupštine Unsko-sanskog kantona

(ime i prezime)

OBRAZLOŽENJE

I. Pravni osnov

Mijenja se Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 9/26 – prečišćeni tekst i 13/26). Skupština donosi zakon na osnovu člana 11. tačka n) Ustava Kantona.

Osnovni tekst već je usklađen sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16, 40/18 i 16/23). Federalni član 19. tačka 6. predviđa kućnu njegu i pomoć u kući kao pravo. Federalni član 47. određuje je kao organizirano pružanje prehrane, kućnih poslova i održavanja lične higijene licima koja se ne mogu sama starati o sebi. Federalni član 21. odvojeno uređuje novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica. Kantonalni član 4. tačka 5. i član 33. to pravo već sadrže, ali bez sadržaja usluge, prijema u domu, liste čekanja i razgraničenja prema novčanom dodatku.

Dopuna se drži zakona o upravnom postupku Federacije, zaštite ličnih podataka, javnih nabavki, prekršaja i osnivačkih ovlaštenja općine nad centrom (član 46. osnovnog teksta). Izmjena 13/26, koja se primjenjuje od 1. septembra 2026. godine, ostaje. Ova dopuna je sloj iznad nje, ne njena zamjena.

II. Provjereni problem

Problem nije što pravo na kućnu njegu nije upisano. Upisano je. Problem je što korisnik koji zbog starosti, bolesti ili invaliditeta ne može doći na šalter ostaje izvan postupka, a korisnik koji potražuje više prava podnosi više zahtjeva i sam skuplja izvode koje organi već imaju.

Član 119. osnovnog teksta nalaže centru da vrši isplatu i vodi evidenciju, ali ne objavljuje kalendar ni razlog kašnjenja. Član 118. uređuje povrat neosnovano primljenog. Između ta dva člana nema pravila šta se dešava kad je pravo pravosnažno, novac doznačen, a uplatnica nije otišla. Ovaj nacrt to pravilo dodaje, uz izričite opravdane razloge: nedoznačen budžet, neispravan račun, postupak povrata ili obustava rješanjem.

Novčana naknada za tuđu njegu i usluga pomoći u kući miješaju se u praksi. Federalni okvir ih razdvaja. Kanton ne smije ukinuti stečeni dodatak zato što je uvela uslugu, niti smije platiti istu potrebu dvaput. Član 4a. stav (6) i član 4b. to razdvajaju.

Centar je općinska ustanova. Kanton zakonom već uređuje njegov postupak. Kazna centru kao pravnom licu postoji u članu 127. osnovnog teksta. Nova kaznena stavka 127a. drži se istog raspona (1.000 do 5.000 KM ustanovi, 200 do 1.000 KM odgovornom licu) i ne izmišlja krivično djelo.

III. Rješenje

Član 4a. popunjava sadržaj već postojećeg prava: šta usluga obuhvata, ko je korisnik, ko pruža, kako se prima zahtjev u domu, šta se dešava kad nema kapaciteta. Lista čekanja s datumom zamjenjuje šutnju. Ugovoreni pružalac ide uz javnu nabavku kad je obavezna i uz zabranu ugovora s povezanim licem.

Član 4b. zabranjuje novo kantonalno davanje bez stavke u budžetu i dvostruko ostvarivanje istog federalnog prava. Usklađivanje s novim federalnim propisom ima rok 90 dana i ne dira već isplaćeno.

Članovi 110a. do 110f. uvode jedinstveni obrazac, službeno pribavljanje dokaza, evidenciju predmeta, zaštitu osjetljivih podataka, jedan dopis o svim nedostacima i povezivanje novca s uslugom. ZUP Federacije ostaje rezidualni postupak. Pouka o pravnom lijeku ide u rješenje.

Članovi 119a. i 119b. uvode javni kalendar isplata i ime odgovornog lica kad kalendar pukne. Kamata se namjerno ne uvodi ovim zakonom, da se ne otvori spor o budžetskom dugu. Član 119c. veže ugovor usluge za budžetsku stavku i podsjeća općinu na osnivačku dužnost da centar može izaći na teren.

Stečena prava ostaju. Stari postupci se ne prekidaju. Povoljnije pravilo se smije primijeniti na već pokrenut predmet.

IV. Šta je dodato u odnosu na polazni nacrt

Ispravljen je ustavni osnov (tačka n). Citiran je član 33. osnovnog teksta, da se 4a. ne čita kao drugo pravo pored već postojećeg. Uvedena je lista čekanja umjesto šutnje. Ugovor s pružaocem veže se za javnu nabavku i zabranu sukoba interesa. Zdravstvena njega, novčani dodatak za tuđu njegu i usluga u kući razdvojeni su jednom rečenicom. Šutnja organa koji ne da izvod nije razlog za odbijanje zahtjeva. Dodata je pouka o pravnom lijeku i rezidualna primjena ZUP-a. Ispravljena je riječ „doznačenja“ u „doznačena“. Kazna se ne smije platiti iz budžeta. Stečena prava i stari postupci imaju vlastiti član. Općina je imenovana kao osnivač koji mora omogućiti obilazak. Kamata namjerno nije uvedena.

V. Fiskalni učinak

Jedinstveni obrazac i službeno pribavljanje izvoda ne stvaraju novo davanje. Trošak je radno vrijeme centra i razmjena podataka među organima. Trajni novi rashod zavisi samo od obima ugovorene pomoći u kući. Član 119c. stav (3) zabranjuje ugovor iznad stavke. Član 4b. zabranjuje novo novčano pravo bez budžeta. Kalendar ne povećava iznos davanja; pomjera odgovornost na datum.

Ako kapacitet pomoći u kući nije finansiran, zakon nalaže listu čekanja, ne fiktivno rješenje koje se ne može izvršiti. To je jeftinije i poštenije od obećanja koje centar ne može održati.

VI. Rokovi

Stupanje na snagu: osmi dan od objave. 90 dana: obrazac, pravilnici i prvi kalendar. Kalendar se primjenjuje od prvog dana četvrtog mjeseca. Šest mjeseci: usklađivanje evidencije u centrima.

Šest do dvanaest mjeseci: početak dodatnih ugovorenih usluga. Dvanaest mjeseci: izvještaj

Skupštini o jedinstvenom zahtjevu, kalendaru, korisnicima pomoći u kući i listi čekanja.